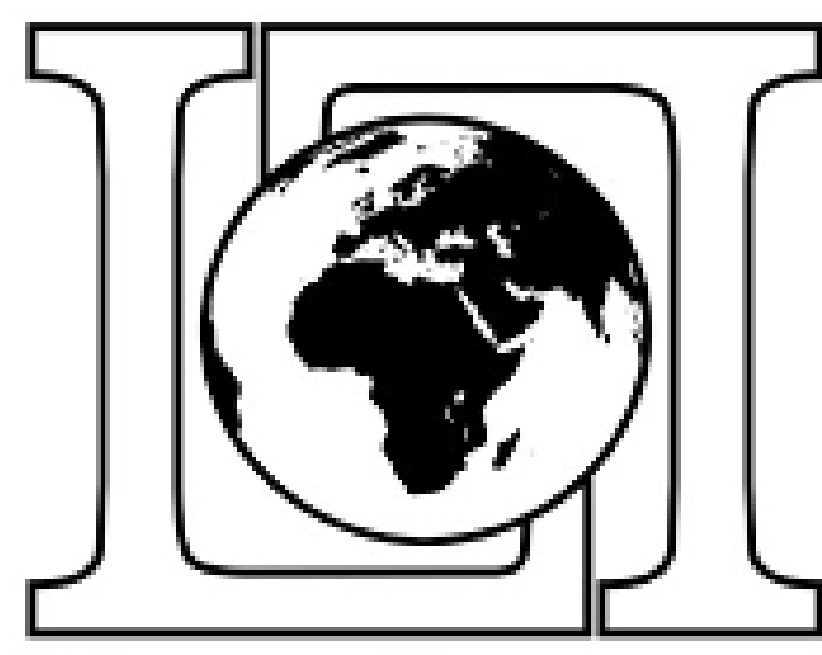
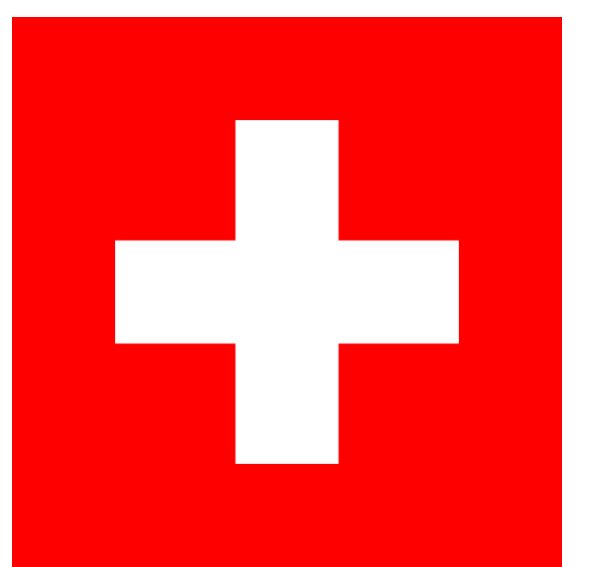

němčina

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Die Sprache ist Quelle von Missverständnissen.
(Řeč je pramenem nedorozumění. A. de Saint Exupéry)

Jazyk mnoha milionů lidí

- 90 – 105 milionů rodilých mluvčích
- cca 80 – 90 milionů mluvčích, kteří používají němčinu jako druhý jazyk nebo cizí jazyk
- úředním jazykem v Německu, Rakousku, Švýcarsku, Lichtenštejnsku, Lucembursku, Belgii a Evropské unii
- patří mezi západogermánské jazyky, které spadají mezi jazyky indoevropské
- příbuzná s angličtinou, nizozemštinou, se severskými jazyky (norštinou, švédštinou, dánštinou), také s dalšími germánskými jazyky (lucemburštinou, jidiš ad.)
- jako jazyk menšiny uznána ve státech Brazílie, Itálie, Rumunsko, Kazachstán, Rusko, Slovensko, Česko, Maďarsko a Jihoafrická republika

Pravopis

- k zápisu používá latinku
- zvláštními znaky:
 - ostré „s“ (ß)
 - přehlasované samohlásky a, o, u (ä, ö, ü)
- Umožňuje nahromadění až tří stejných hlásek za sebou
Schlammassen
= nánosy bahna
Schiffahrt
= jízda lodí
- německá podstatná jména se píšou s velkým počátečním písmenem i uprostřed věty

Výslovnost

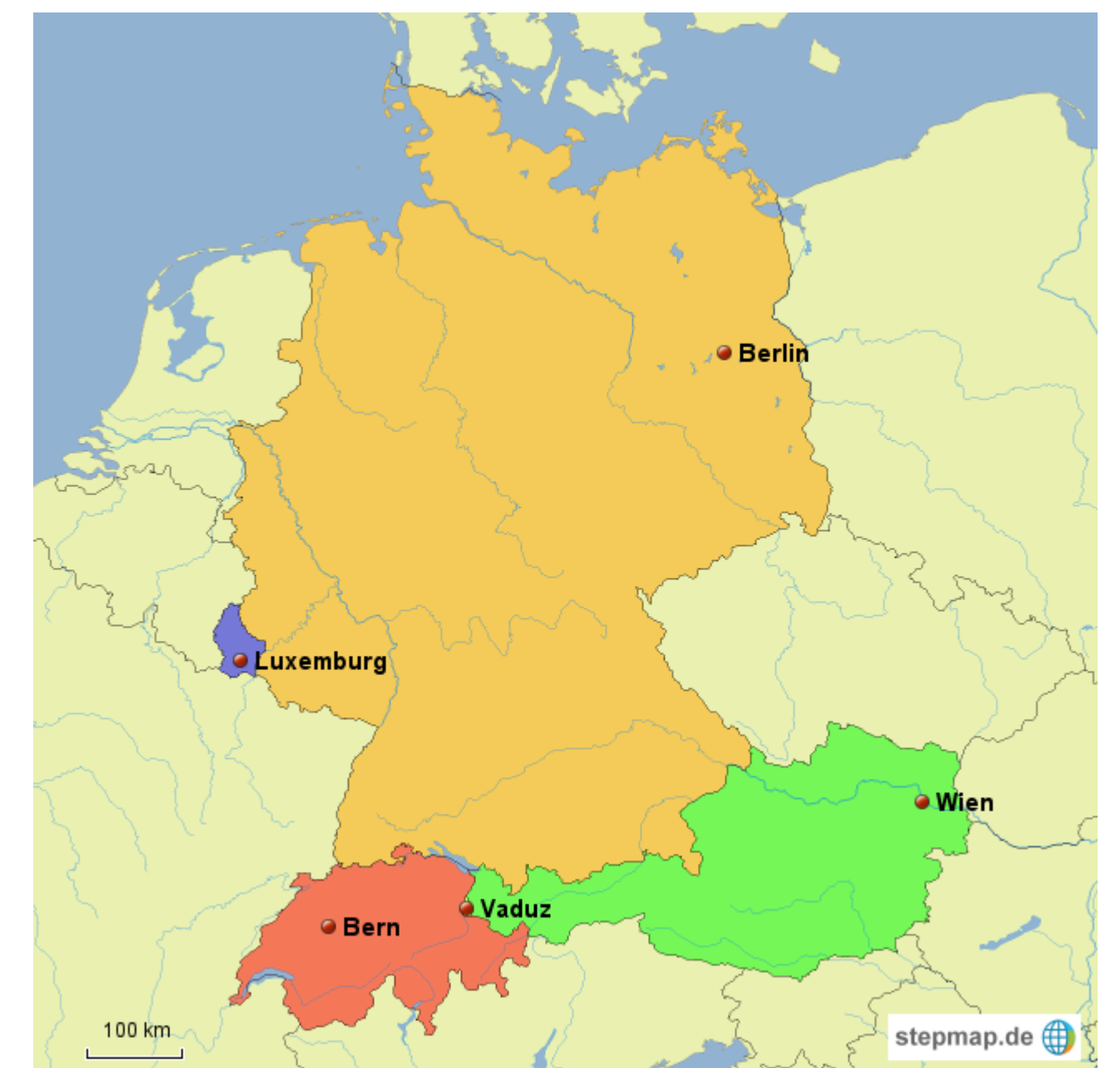
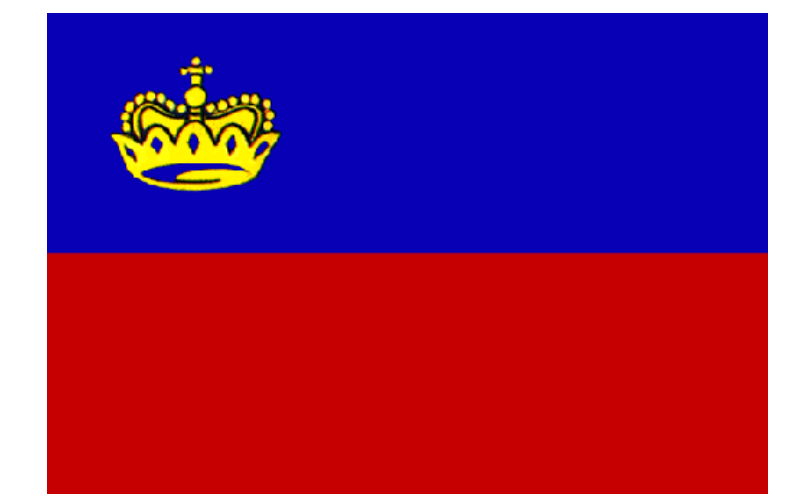
- odlišná od češtiny, např. -ei- se čte [aj], -v- se čte [f], sch se čte [ʃ], tedy jako české „š“
- základy obojího se nerodily mluvčí naučí zpravidla během prvního roku studia

Gramatika

- pouze čtyři pády, dvě čísla
- šest slovesných časů
- dva druhy trpného rodu
- zvláštní slovesný tvar (konjunktiv I) pro parafrázování cizích výroků a myšlenek

Slovní zásoba

- obsahuje mnoho složenin
- za nejdelší slovo je považováno *Rindfleischetikettierungsüberwachungsaufgabenübertragungsgesetz* (63 písmen)
= zákon o pravidlech evidence a kontroly hovězího dobytka kvůli nemoci BSE
- nejdelší slovo lexikalizované ve slovníku DUDEN je *Kraftfahrzeug-Haftpflichtversicherung* (36 písmen)
= povinné ručení motorových vozidel

Draht
Gesicht
Strudel
Schnecke
Malen
Losen
Maschine
Muster
Muschel
Pumpe
Rucksack
Richter
Sessel
Schablone
schenken
Schleuse
Wurst

Es	hört	doch	jeder	nur,	was	er	versteht.
[ɛs]	ˈhø:ət	dɔχ	ˈje:dɐ	nu:ɐ	vas	e:ɐ	fɛʁˈʃte:t]
[ɛs]	hért	doch	jedr	nur	vas	er	frštét]
Es	hör-t	doch	jed-er	nur,	was	er	versteh-t.
To	slyšet-	přeci	každý-	jen,	co	on	rozumět-
[ACC.SG]	PRS.3SG		1SgM		[ACC.SG]		PRS.3SG

Člověk slyší jen to, čemu rozumí.

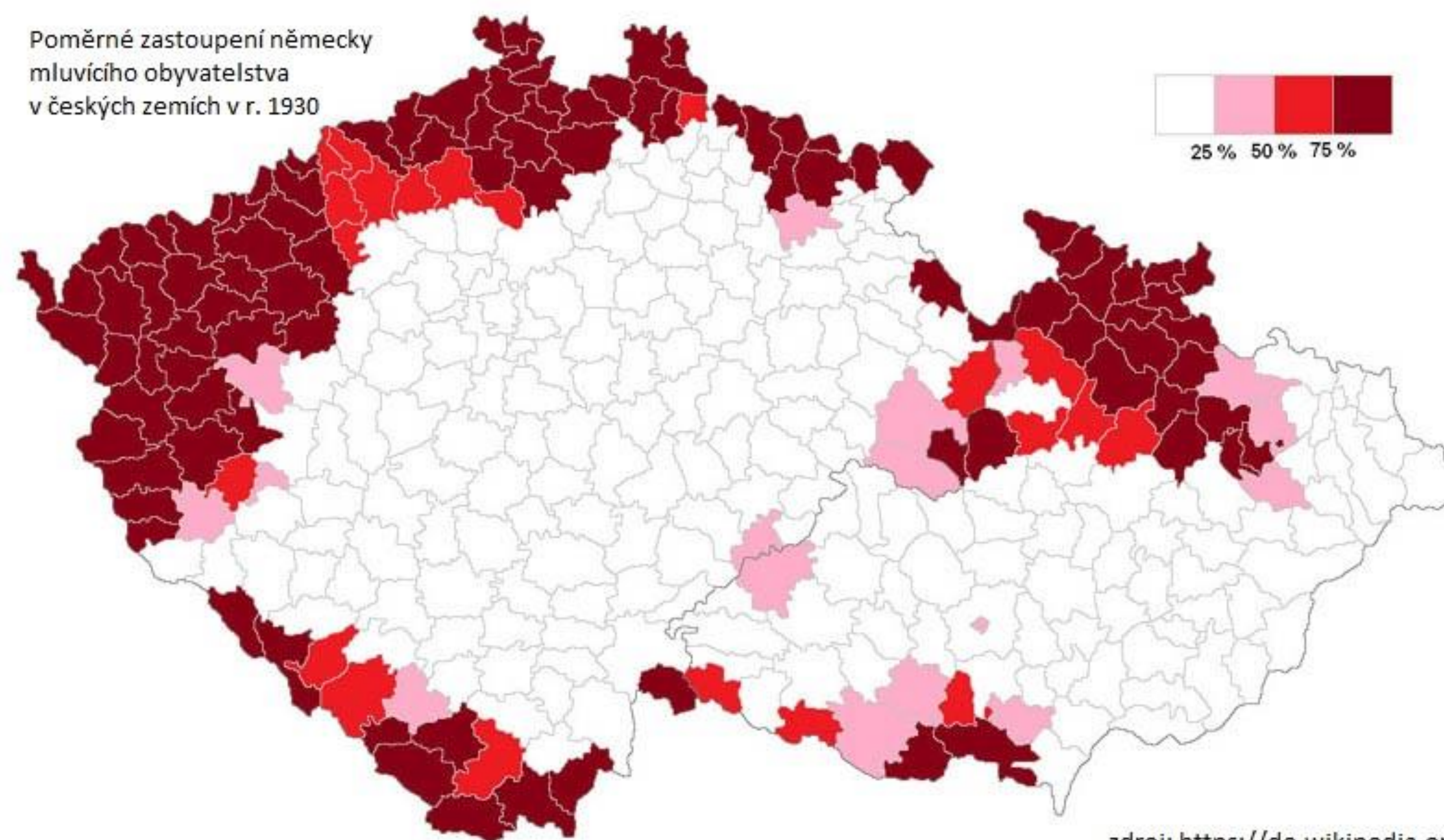
Johann Wolfgang von Goethe: Maximen und Reflexionen. Aphorismen und Aufzeichnungen

drát
ksicht (obličej)
štrúdl
šnek
malovat
losovat
mašina (stroj)
mustr (vzor)
mušle
pumpa
ruksak
rychtář
sesle (křeslo, židle)
šablona
šenknout (darovat)
šlajsna (propust')
vuřt, buřt

Němčina v českých zemích

- používala se ve šlechtických kruzích už ve středověku
- na dvoře Václava I. a Přemysla Otakara II. působili němečtí minnesängři
- její zastoupení v Čechách notně posílila kolonizace pohraničí i některých „ostrovů“ ve vnitrozemí ve 12. a 13. století
- čeština i němčina se v psaných textech více objevují paralelně od 13. století.
- němčina pražských kancelářů doby lucemburské sehrála významnou roli ve vývoji německého jazyka vůbec
- až po dobu Franze Kafky a Franze Werfela němčina nebyla v českých zemích hostem, nýbrž jedním z jazyků určujících charakter země a její kultury

Poměrné zastoupení německy mluvícího obyvatelstva v českých zemích v r. 1930

zdroj: <https://de.wikipedia.org>

Shrnutí:

- patří mezi 10 nej-používanějších jazyků světa, je druhým nejpoužívanějším jazykem v Evropě (po ruštině) a nej-užívanějším jazykem v zemích Evropské unie
- i když je jazykem germánským, používá se v češtině mnoho slov přejatých z němčiny – germanismů
- němčina je součástí historie a kultury českých zemí

Ústav germánských studií FF UK

Oddělení germanistiky

<http://german.ff.cuni.cz>

katerina.svitilova@ff.cuni.cz

@ugs.ff.uk